

اثر وزن پیاز روی عملکرد زعفران و مقایسه اثر اقلیم نیشابور با اقلیم فردوس روی عملکرد زعفران

امین رضانی^۱، رضا امید بیگی^۲، بهزاد صادقی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد باغبانی

۲- عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی تربیت مدرس

راندمان تولید زعفران در خراسان پایین است و در طول ۲۰ سال گذشته همچنان در حدود ۵ کیلو در هکتار ثابت مانده است. در حالیکه میانگین تولید در کشور رقیب اسپانیا بیش از ۱۰ کیلو می باشد به منظور افزایش راندمان طرحی آماری با ۸ تیمار و ۴ تکرار در قالب بلوکهای کامل تصادفی بمدت یکسال در شهر نیشابور انجام پذیرفت و در آن پیازهای ۱-۳-۵-۷-۹-۱۱-۱۳ و ۱۵ گرمی به تعداد ۵۰ عدد در کرتهاى یک متر مربعی مورد کشت واقع و تعداد گل، میزان رشد رویشی و محصول پیاز هر تیمار مورد ارزیابی قرار گرفت همچنین بمنظور مقایسه اثر دو اقلیم متفاوت فردوس و نیشابور ۸ کرت یک متر مربعی در هر منطقه کشت و میزان تولید گل، رشد رویشی و محصول پیاز توسط آزمون t مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که:

۱- تفاوت عملکرد کل تیمارها با احتمال ۹۹٪ معنی دار بوده و پیازهای تا ۵ گرم توان گل آوری نداشته و در پیازهای تا ۹ گرم اکثراً این توان محدود است در حالیکه درصد گل آوری و تعداد گل برای پیازهای از ۹ گرم به بالا افزایش چشمگیری میابد بطوریکه پیازهای ۱۵ گرم در همان سال اول تا ۶ کیلو در هکتار زعفران و اکثراً ۲ تا ۴ گل تولید می کنند در حالیکه در کشاورزی سنتی این محصول در سال چهارم کشت به دست می آید. همچنین مقایسه دو اقلیم نشان داد که اقلیم با احتمال ۹۹٪ در عملکرد گل، برگ و پیازچه موثر بوده و عملکرد کمی نیشابور بیشتر از فردوس و از نظر کیفی خصوصیات رنگ و میزان مواد تلخ نیشابور بیشتر و از نظر عطر محصول فردوس بهتر است.

۲- نتایج نشان داد که پیازهای درشت نه تنها در همان سال اول راندمان مزرعه را بالا می برند بلکه طریق بچه زایی بیشتر و با تولید پیازهای درشت تر ظرفیت گل آوری و راندمان مزرعه را برای سال دوم و سوم نیز به سرعت افزایش می دهند.

۳- از مهمترین دلایل پایین بودن میانگین تولید مزارع زعفران در ایران یکی طولانی بودن دوره بهره برداری است و دیگری استفاده کشاورزان از پیازهای ریز مزارع قدیمی بعنوان بذر برای کشت می باشد.

نتایج این تحقیق و مشاهدات مشابه در کشمیر و اسپانیا اعلام می‌دارد که برای بالا بردن راندمان مزارع زعفران از ۵ کیلویی فعلی به ۱۰ کیلو و حتی بیشتر و ایجاد درآمد عظیم و جدید برای کشاورزان راه عملی و ساده‌ای وجود دارد به این ترتیب که کشاورزان اولاً برای کشت مزارع جدید فقط از پیازهای درشت از ۹ گرم به بالا استفاده کنند و ثانیاً دوره بهره برداری طول مدت فعلی را به ۳ الی ۴ سال محدود نموده و قبل از آنکه پیازها در اثر ماندگاری طولانی در مزرعه و تکثیر بیرویه ریز و فاقد گل آوری شوند نسبت به تجدید آن اقدام نمایند.